Luxembourg, 10. november 2026

PRESSEMELDING 10/2026

Dom i sak E-1/26 *A og B* mot *Den norske stat*

KRAV OM SAMMENHENGENDE MEDLEMSKAP FOR RETT TIL UFØRETRYGD ER I STRID MED EØS-AVTALEN

I en dom avsagt i dag besvarte EFTA-domstolen spørsmål forelagt av Norges Høyesterett om kravene i nasjonal lovgivning om uføretrygd er forenlige med EØS-retten, særlig sammenleggingsprinsippet i forordning 883/2004 om koordinering av trygdeordninger artikkel 6 og gjennomføringsforordningen 987/2009.

Anmodningen er fremsatt i en sak mellom A og B og den norske stat, representert ved Arbeids- og velferdsdirektoratet. Etter folketrygdloven § 12-2 oppnås rett til uføretrygd ved sammenhengende medlemskap i den nasjonale trygdeordningen i tre eller fem år, som blant annet oppnås ved å være lovlig bosatt i Norge. A og B oppfyller ikke disse vilkårene basert på botid i Norge, men begge har oppholdt seg og opparbeidet trygderettigheter i andre EØS-stater før de flyttet til Norge.

Ved sitt første spørsmål spør den anmodende domstolen i hovedsak hvilke perioder i en annen EØS-stat som er relevante for sammenlegging etter forordning 833/2004 artikkel 6. Ved sitt andre spørsmål spør den anmodende domstolen i hovedsak om den kompetente EØS-staten, ved avgjørelsen av hvilken tid i en annen EØS-stat som er sammenleggbar etter forordning 883/2004 artikkel 6, utelukkende kan basere seg på de svarene som den andre EØS-staten har gitt i samsvar med forordning 987/2009, eller om den kompetente EØS-staten i situasjoner som de hovedsaken gjelder, må innhente flere opplysninger. Ved sitt tredje spørsmål spør den anmodende domstolen i hovedsak om forordning 883/2004 artikkel 6 og/eller EØS-avtalen artikkel 28 og 29 stiller krav til hvordan et vilkår i nasjonal lovgivning om sammenhengende tilknytning til den nasjonale trygdeordningen som betingelse for å oppnå ytelser ved uførhet må anvendes i situasjoner som hovedsaken gjelder.

Vedrørende det første spørsmålet fant EFTA-domstolen at ved sammenlegging av perioder etter forordning 883/2004 artikkel 6 med sikte på å fastslå rett til en ytelse etter nasjonal rett, må det tas hensyn til perioder som kvalifiserer til ytelser angående den aktuelle risikoen etter lovgivningen i en annen EØS-stat.

EFTA-domstolen kom til at svaret på den andre spørsmålet er at den kompetente EØS-staten ved sammenlegging av perioder etter forordning 883/2004 artikkel 6 skal legge til grunn dokumentene utstedt av en annen EØS-stat i samsvar med forordning 987/2009 artikkel 5 nr. 1. Dersom den kompetente EØS-staten betviler riktigheten av et utstedt dokument, krever imidlertid prinsippet om lojalt samarbeid fastsatt i EØS-avtalen artikkel 3 at den kompetente EØS-staten innhenter ytterligere opplysninger fra den andre EØS-staten som har utstedt dokumentet, i samsvar med forordning 883/2004 artikkel 76 og forordning 987/2009 artikkel 5 nr. 2.

Vedrørende det tredje spørsmålet kom EFTA domstolen til at et krav om sammenhengende tilknytning i seg selv vil kunne ramme arbeidstakere som er statsborgere i andre EØS-stater hardere enn arbeidstakere som bare har arbeidet i Norge. Et slikt krav kan også føre til at arbeidstakere fratas trygdefordeler som de ville hatt rett til om de hadde tilbrakt den aktuelle

tiden med arbeid i bare én EØS-stat. Følgelig kom EFTA-domstolen til at et slikt krav utgjør indirekte forskjellsbehandling mellom norske borgere og statsborgere i andre EØS-stater. Siden EFTA-domstolen ikke var forelagt opplysninger som kan vise at kravet om sammenhengende medlemskap var rettferdiggjort, fant EFTA-domstolen at EØS-avtalen artikkel 28 og 29 utelukker anvendelsen av et krav om sammenhengende medlemskap slik som fastsatt i den norske folketrygdloven § 12-2 første ledd, ved sammenlegging etter forordning 883/2004 artikkel 6.

Den rådgivende uttalelsen er et ledd i den pågående rettssaken for den nasjonale domstolen. Norges Høyesterett vil nå gjenoppta behandlingen og avgjøre saken i lys av EFTA-domstolens dom.

Fullstendig tekst av dommen er tilgjengelig på rettens nettside: https://eftacourt.int/cases/e-01-26.

Denne pressemeldingen er et uoffisielt dokument og er ikke bindende for EFTA-domstolen.